

C. CORNELII TAGITI

72 uitutē perpessum Parthis imperit: Accēdebat deditantes & ipse diuersus à maiorum institutis, raro venatu, segni equorum cura, quoties per v̄bes incederet b leictica gestamine, fastuque erga patrias epulas. inridebantur & Græci comites, ac vilissima vtensilium annulo clausa. sed c prompti aditus, obuia comitas, d ignotæ Parthis virtutes, e noua virtus, & quia ipsorum maioribus aliena, f perinde odium prauis & honestis. Igitur Artabanus Arsacidarum è sanguine apud Dahas adultus excitur: primoque congresſu fusus reparat vires, regnoque potitur. Victo Vononi perfugium Armenia fuit, vacua tunc, interque Parthorum & Romanas opes infida, ob g scelus Antonij, qui Artausdem regem Armeniorum specie h amicitia inlectum, dein i catenis oneratum, postremò interfecrat. Eius filius Artaxias, i memoria patris nobis infensus, Arsacidarum vi seque regnumque tutatus est. Occiso Artaxia per dolum propinquorum, datus à Cæsare Armenijs Tigranes, deductusque in regnum à Tyberio Nerone. Nec Tigrani diuturnum imperium fuit, neque liberis eius, quanquam sociatis more externo in matrimonium regnumque. dein iuslī Augusti impositus Artausdes, & non sine clade nostra deiectus. Tum C. Cæsar componendæ Armenia deligitur. Is

i. Ac ne quid
honori deflet
auris. Patet.
& Dio.

O B S E R V A T I O N E S.

a Princeps ut suorum popularium fauorem sibi conciliet, non debet præbere se diuersum à maiorum genitique cui imperiat, vt fitius; ea dico, que sunt moris, & consuetudinis antiquæ; queque sunt posita ante omnium oculos; cuius generis sunt venatus, cura equorum, patriæ epule, vestitus, scorno, & que sunt de eodem genere, certe nunquam prudens princeps conturbabit publicos mores, nec populum, vt ait Seneca in se, vita nouitate, convertet.

b Princeps ab ipsis rebus omnino abstinere debet, que animum mollem, & effeminatum arguunt.

c Difficile dictu est, quam grata sint in vulgo ex virtutibus, que esti omnes homines decent, tamen principum ita proprie sunt, vt ijs carere, sine magna infamia, & fortasse periculo nō possint; prompti scilicet, aditus, & obuia comitas, & (quamvis hoc loco de ea non agatur) liberalitas. Hæ virtutes præter hanc ultimam, barbaris sunt ignota; & quò magis à nobis vt virtutum potissimum celebrantur, hoc magis ab ipsis tamquam virtus notantur.

d Princeps in primis debet nosse ingenia eorum, quibus imperat; siquidem alios comitate, & benevolentia in officio contineat, alios, & hos barbari ingenij homines, nominiſi feueritate, truciique & asperitu, & atrocibus factis coercet.

e Cum fatis constet cum ea mortalium vna singulorum opinione niti, heu miseris nos, quibus ne in virtute quidem preſidium ullum est; siquidem quod tu pro certo habes esse virtutem, id alius fortasse est vitium. Ita, qua ex re laudem speras, hac tibi dedecori est.

f Et apud vulgo, & apud barbaras gentes, que sunt aliena à maiorum institutis, ea sine praua, sine honesta perinde odio sunt.

g Princeps diligenter cauere debet, ne, scelētis hominibus prouincias committat, preſertim longinquas, & potentes, & potentissimis atque infestissimis hostibus finitimas; ne scelere preſecti prouinciales ablatenati, ab suo ad illorum obsequium traducantur.

h Hominis est misere perfidi, aliquem specie amicitie illicere, ac postea in eum ſauire.

i Sedulò danda est opera, ne quenquam mortalium, preſertim verò prepotentes homines offendamus; cum non minus odia à patribus ad filios, quām hæreditates transferantur.

Ario-